

Natuurdrones redden reekalfjes van de maaidood

Een snelle en efficiënte vorm van natuurbeheer

Herzo van der Wal uit Vorden zet zich met Stichting Kenniscentrum Reeën (KcR) en een team van vrijwilligers actief in voor reeën en natuur. Ze doen dit om mensen te helpen de leefomgeving van reeën en ander wild te beschermen en te beheren. Om maaislachtoffers te voorkomen zetten zij natuurdrones in als hulpmiddel.

Herzo van de Wal, databeheerder Centrale Informatie Voorziening voor Europa bij Rijkswaterstaat, begon in de tijd dat hij voorman boswachter op Landgoed De Wiersse in Vorden was met het meten van bodemonsters. Meten doet hij nog steeds, maar nu binnen Stichting KcR en met behulp van drones.

Monitoren met drones

Herzo vertelt over de inzet van drones bij natuurbeheer. "Op een specifieke plek langs de N319 lieten opvallend veel reeën het leven. Op zoek naar de oorzaak daarvan zijn we met de plaatselijke beheerders in de auto rondjes gaan rijden. Wat bleek? Iemand had zijn wildakkers vlak langs de provinciale weg aangelegd. Met een

drone kun je veel sneller, efficiënter en milieuvriendelijker zoeken. Je kunt er ook de flora en fauna in kwetsbare natuurgebieden mee monitoren door jaarlijks een foto te nemen. Leg je vervolgens de genomen foto's naast elkaar, dan kun je de ontwikkelingen van jaar tot jaar volgen en waar nodig bijsturen.

Preventie van maaislachtoffers met natuurdrones

Natuurdrones, drones met warmtebeeldcamera, dienen een al even nobel doel. Dieren zoals reeën en hazen verstoppelen hun pasgeborenen in het hoge gras. Roofdieren leiden ze daar succesvol mee om de tuin, want de kleintjes in hun 'camouflagepakjes' blijven geurloos en bewegingloos liggen wachten op de terugkomst van hun moeders. Loonwerkers op maaimachines merken de diertjes helaas ook maar zelden tot niet op. Veel reekalfjes en ook jonge haasjes, die het hele jaar door worden geboren, overleven werkzaamheden in het buitengebied, zoals slepen, rollen, eggen en maaien niet. Voor de eieren en jongen van sommige weide- en akkervogels geldt hetzelfde. Peter Haas (what's in a name?), Herzo's vrijwilliger van het eerste uur, vertelt tijdens een lezing hoe hij natuurdronepiloot is geworden: "De boer die mijn twee hectare grasland jaarlijks maait, had tot twee keer toe een reekalfje in de messen. Dat wil niemand meemaken, dus toen we over Herzo en de natuurdrone waarmee hij voorafgaand aan het maaien jong wild opspoorde, nam ik meteen contact met hem op. Ik mocht mee,

Zelf maaislachtoffers voorkomen

Maaien: maai van binnen naar buiten. Zo kan een reekalfje nooit ingesloten raken en alsnog in de maaier komen.

Wildakker: leg een aantal kleine wildakkers aan op een zonnig deel van je perceel. De bloemen, planten en kruiden daarin trekken insecten aan, waar de kuikens van patrijzen en andere vogels van leven. Ze verrijken het biotoop en bevorderen de biodiversiteit. Leg de akkers aan op ruime afstand van openbare wegen en omzoom ze met singels en hagen. Het wild gebruikt deze stroken om te broeden, te foerageren, jongen groot te brengen en als dekking.

Peter Haas tijdens een wervingsdag van vrijwilligers.

Het warmtebeeld van menselijke speurders.

Deze volwassen haas, gefotografeerd door de drone, heeft het hazenpad gekozen en zijn hazenleger verlaten.

was gelijk om, kocht een tweedehands drone en nam les op vliegveld Twente. Nu ben ik Herzo's co-piloot en waarnemer.”

Reddingsmissie

Herzo legt uit hoe zo'n reddingsmissie in zijn werk gaat: “Een particuliere landeigenaar of natuurbeheersorganisatie meldt zich bij ons. Wij laten ons informeren over de locatie, nemen de wederzijdse verwachtingen door en stemmen af met ons reddingsteam. Het is aan de opdrachtgever om eventuele omwonenden vooraf te informeren en zelf enkele vrijwilligers te regelen die helpen bij het veiligstellen van de gevonden dieren. Een reddingsteam bestaat uit een goed opgeleide dronepiloot en een reserve dronepiloot/waarnemer, die getraind is in het aflezen van het scherm van een warmtebeeldcamera. Op dit scherm zie je het gras als een donkere omgeving. De witte vlekken erin zijn 'hotspots'. Om valse warmtemeldingen te voorkomen, vliegen we altijd 's morgens in alle vroegte. Is het warme plekje een reekalfje, een vogelnest of een nest jonge hazen, dan zijn de veiligstellers aan zet.”

Landelijk netwerk

“De ervaring heeft inmiddels geleerd dat het lang niet altijd nodig is om jonge dieren op te pakken en te verplaatsen, wat we voorheen deden. Hoewel onderzoek heeft uitgewezen dat lang niet alle moederdieren hun jongen niet meer accepteren nadat ze in mensenhanden zijn geweest, zetten we tegenwoordig korven over

Dankzij de drone is het leven van dit reekalfje gered.

Op aanwijzing van de drone piloot gaan de veiligstellers op pad.

de reekalfjes en haasjes heen. We raden de landeigenaren aan direct na het vliegen en veiligstellen te gaan maaien en daarna het perceel onaantrekkelijk te maken voor wild met plastic zakken of metaalfolie aan stokken langs de rand ervan. Het geluid en de lichtreflecties schrikken het wild af. We hopen dat er een landelijk netwerk gaat ontstaan van mensen, organisaties en bedrijven die zich gezamenlijk inzetten voor deze gespecialiseerde en toch wel kostbare vorm

ewild op de akker van Burgerboerderij De Patrijs in
oot Dochteren. Op de achtergrond huize Ross.

Herzo (links) en Peter, natuurdrone piloten van het eerste uur.

Leren manoeuvreren langs pionnen.

De natuurdrone stijgt op van zijn platform.

De veiliggestelde reekalfje

Terwijl het gras wordt gemaaid, zit dit reekalfje veilig en wel in de veiligheidskorf.

van ecologisch natuurbeheer. Elke regio een eigen, geschoold droneteam waar landbouwers en natuurbeheerders in de maai-periodes een beroep op kunnen doen.”

Samen trainen

Vlieg instructeur Bennie Oldenhove van Modelvliegclub De Hoogvliegers uit Hengelo is een van de trainers van dronepiloten. Op het middenterrein van de modelvliegclub in Varssel komt een groot wit bord te liggen, met daarop de afbeelding van een ree en oranje pionnen eromheen. De piloten moeten allerlei figuren vliegen om de pionnen heen. Ook moeten ze de reglementen inzake vliegen met drones kennen en hun weg leren vinden in de lucht. Niet hoger dan toegestaan en niet zo laag dat ze het wild verstoren. “Echt goed vliegen met een drone leer je pas door het heel veel te doen”, aldus Herzo.

Dankbaar vrijwilligerswerk

Elke succesvolle reddingsmissie bezorgt de toegewijde natuurdrone piloten een ‘boost’ die vele malen groter is dan wanneer ze gewoon

‘lekker wat vliegen met hun drone’. “Logisch! Je redt er immers jonge levens mee?”, aldus Herzo, die hoopt dat deze vorm van dienstverlening in de toekomst een professioneler karakter gaat krijgen. “Hoe meer aanvragen, hoe meer drones met warmtebeeld-camera er nodig zijn. Die kunnen niet worden bekostigd uit de onkostenvergoeding die we nu hanteren. Drones worden steeds geavanceerder, wat het vliegen ermee gemakkelijker maakt. Er zijn al drones die automatisch de coördinaten van ‘warme plekje’s op de grond markeren, erop inzoomen om ze te identificeren, foto’s maken en die doorsturen naar de veiligstellers. Om nieuwe vrijwilligers te werven die piloot en waarnemer willen worden, nemen wij mensen die zich als actieve vrijwilliger willen inzetten mee het veld in. Uiteindelijk kan de natuurdrone een einde maken aan het tijdrovende en verstorende zoeken met meerdere vrijwilligers die in rijen een perceel aflopen.” Voor iedereen die meer wil weten of zich als vrijwilliger wil aanmelden: www.over-reen.nl ■

Tekst: Margriet Markerink

Foto's: Margriet Markerink, Chris Pluim, Herzo van der Wal